

Prah je vel po cesti. „Rabelj! rabelj!“ so vpili otroci. Ljudje so prihiteli, da vidijo na konja privezanega mutca, o katerem je šel tako čuden glas po deželi Medla, uničena je sedela groza njihovih sanj na konju, usmiljenja, ne strahu vredna podoba. In pred takim so se tresli! Vzdignilo se je razžaljeno samoljubje, roka je segla po kamenu, jezik

IZ ADMONTSKE KNJIŽNICE: NEBESA.

je psoval... Tolpa mož se je zbrala pod Dornberško graščino, vsaka roka svoj kamen, vsak jezik svojo kletev... Pa glej, upadle so roke, zajecali jeziki. Srditega pogleda je privihral med tolpo viteški branitelj slabih, mladi Vilemir. Jahal je z oskrbnikom v Gorico, da izroči k smrti obsojenega ka-

pitano. Res da je imela tudi rihenberška gosposčina „krvavi sod“, toda Radivoj ni hotel žaliti nežnega čuta svoje nečakinje. Rajši nego z oskrbnikom bi bil jezdil Vilemir z ljubljanim vitezom. Saj je bil ta tudi namenjen v Gorico — pa bogve kako zdelo mu je prestriglo pot.

Dan poprej je bilo. Rog je zatrobil, v grad so pridrvili urni jezdec. Mož sivih lasih, živega, zagorelega lica je posetil Radivoja.

„Z menoj, z menoj, prijatelj, kaj samevaš tukaj?“

„Kam te nese vihra, Kamenski?“ je vprašal Radivoj.

„K solncu lepote. Izšlo je nad Gorico... Katarina je tu, prijatelj. Katarina, in jaz starec hitim, da si ogrejem srce ob njeni lepoti. — Kaki dnovi, Radivoj, kaki dnovi. Se jih še spominjaš?“

Izpil je veliko kupo, vihal brke in obračal navdušeno oči. Radivoj pa je bil blede, zelo blede. Roka, ki je nagnila vrč, se je tresla. Mignil je Vilemirju, naj odide — in mu rekel drugi dan, da ne gre on sam v Gorico, marveč da pojde z njim Pero. Otožne so bile oči vitezove pri teh besedah, otožne kakor tistega, ki pošilja druge iz tesne ječe, a sam ostaja v tmuni...

Bila je neka skrivnost, nekaj je osenčilo vitezovo življenje, pa se je skrivalo Vilemirju. Molčala je Romana, molčal je Zenon o tem, le včasih je pričal vzdih iz ust nečakinje ali strica o tajni boli...

Sivo je bilo nebo, prah se je dvigal v oblakih in zagrinjal rablja, hlapce, mutca. Listje grmovja ob cesti se je skrivalo pod belim prahom in viselo poparjeno, drevesa so stala upognjena, zamišljena. Leno je tekla Vipavščica, kakor da sanja o nečem, kar je bilo, potuhnjeno, kakor da skriva globoko tajnost v zelenem dnu...

Kaj sanjaš, kaj skrivaš Vipavščica? Ali sanjaš o divjih rojih, ki so hiteli skozi tvojo lepo dolino? Ali skrivaš spomine preteklosti teptanega naroda?

Hitro so puščala urna kopita pot za seboj. Stolpi stolice goriških grofov so prihajali vedno bliže. Središče življenja v de-